

Till Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 220 67
104 22 STOCKHOLM

SIKO (Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation) är ett politiskt och fackligt obundet samarbetsorgan för intresse- och skärgårdsföreningar inom Stockholms läns kust och skärgårdsområde från Arholma i norr till Landsort i söder. SIKO skall i gemensamma frågor företräda den bofasta befolkningen inför myndigheter och politiska samhällsorgan, och därvid slå vakt om de bofastas intressen i fråga om markanvändning, näringsliv, kulturliv och samhällsfunktioner. SIKO ser det som en viktig och meningsfull uppgift att som remissinstans lyfta fram skärgårdsperspektivet och i detta arbete representerar vi 13 lokala skärgårdsföreningar mellan Arholma och Landsort.

Yttrande av förslag till utvidgat strandskydd för Österåkers kommun. Beteckning 511-39877-2012

SIKO tackar för möjligheten att få svara på förslaget och har tagit del av handlingarna. Vi har diskuterat frågan i styrelsen och lämnar följande synpunkter.

Inledningsvis, sida 1 (2), 2:a stycket.

”Enligt 7 kap. 14§ får Länsstyrelsen i det enskilda fallet utvidga det generella strandskyddet om 100 meter upp till 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.”

Hur ser då dessa båda syften ut?

I 7 kap. 13 § står att det avser att: ”1. trygga förutsättningarna för **allmansrättslig tillgång till strandområden**, och 2. bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.”

Men det får inte innebära att allemansrätten skall tränga in på privata tomter och hindra utvecklingen vilket är fallet när länsstyrelserna tolkar MB med Naturvårdsverkets ögon = Strandskyddshandboken. Det står inte att ”allmansrättslig tillgång måste gälla alla strandområden”.

Under rubriken Bakgrund, sida 2 (9), 1:a stycket.

”I en nationell jämförelse mellan länen är det Stockholms län som har högst andel byggnader, 84 procent, inom 300 meter från strandlinjen längs kuststräckan, inklusive de större öarna.” Det framgår inte att kommuner som Solna och Lidingö har 100 procent, Danderyd 99 procent och Nacka samt Täby 98 procent bebyggelse inom 300 meter.

Eftersom inte en enda av våra 10-tusentals skärgårdsöar finns med i beräkningen så blir denna information både onödig och missvisande när det gäller skärgårdskommunernas strandskydd.

Bakgrund, sida 2 (9), 2:a stycket.

”Samtidigt som delar av länet är högexploaterat **finns det delar av skärgården som delvis möter motsvarande** problem som glesbygdsområden i andra delar av landet”. Länsstyrelsen skriver att det endast är delar av delar i skärgården som möter problem. Det visar hur lite kunskap Länsstyrelsen har om **skärgårdsbornas många extrema glesbygdsproblem.**

551-39877-2012

Texten bör, för att bli rätt, ändras till **”Samtidigt som delar av länet är högexploaterat finns det**

många delar av skärgården som möter motsvarande problem som glesbygdsområden i andra delar av landet.”

Texten fortsätter:

”Det är angeläget att boende och företagande i dessa områden även framöver kan utvecklas utan att komma i konflikt med strandskyddets syften.”

Denna text är lika tveeggad som MB 7 kap. 25 §.

Den betyder ingenting när Naturvårdsverket och Länsstyrelsen behandlar dispenser, **därför att här sätter MB 7 kap. 18 e 4 § tvärstopp!**

I Naturvårdsverkets handbok ”Strandskydd – en vägledning för planering och prövning” står det också i klartext att: ”Regler om landsbygdsutveckling får inte tillämpas.”

Se vidare på sidan 13 och 15 i samma handbok. (Utgåva 2, februari 2012).

LIS-förbuden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) sträcker sig utefter kusten från gränsen mot Norge ner över västkusten runt Skåne, Blekinge och vidare längs ostkusten upp till Forsmark.

Se nu till att kasta den inhumana ”Strandskyddshandboken” i närmaste soptunna, så att vi som bor i skärgården inte skall hindras från att få leva med normala framsteg. Vi behöver bygga nytt, reparera, utveckla och vidmakthålla våra bostadshus, bodar, logar, förråd, verkstäder, båthus, bryggor etc.

Det skall inte heller behöva vara ”normalt” att ha främmande människor vandrande över sin bostadsfastighet. **”Strandskyddshandboken” är överhuvudtaget ingen lag, utan enbart Naturvårdsverkets ”vackra dröm”.**

Framför allt skall det inte finnas ett förbud att bygga på sin tomt bara därför att det skulle ”störa” främmande människor från att passera.

Markägaren har nu vid dispens inte längre rådighet över sin egen strandfastighet, utan måste tvingas se helt främmande människor passera på kort avstånd med insynsmöjlighet. Deras passage över markägarens egendom är utomordentligt integritetskränkande. Detta kan inte på långa vägar jämföras med ”allemansrättsmänniskans” eventuella olust.

Jfr. Proportionalitetsprincipen.

Skäl för översynen av utvidgat strandskydd, sida 3 (9), 3:e stycket.

Regeringen har också sagt i sin prop. 2008/09:119 i det första stycket:

”Förslagen har inriktningen att utveckla ett ändamålsenligt strandskydd som beaktar behovet av utveckling i hela Sverige, särskilt i många landsbygder, samtidigt som ett långsiktigt skydd av strändernas natur och friluftsvärden inte äventyras.”

Här skall behovet av utvecklingen gälla även i skärgården och inga s.k. strandområden nämns.

Skälen för Länsstyrelsens beslut. Utgångspunkter. Sida 4 (9) 5:e stycket.

1. Ett annat områdesskydd t.ex. naturreservat kan behöva förstärka sitt skydd med bestämmelserna om strandskydd. Det intressanta är att i MB 31 kap. 4 § ger ett område som har blivit naturreservat markägaren ersättning, men strandskyddet, som kan vara en större inskränkning, ger inte sin markägare någon ersättning! Detta är också en form av diskriminering mot strandägaren. Se vidare detta brevs sida 4.

2. ”riksintresseområden .... och 4 kap. 2 – 8 §§ som.... 5 – 6 §§ är inte relevanta.

Skälen för Länsstyrelsens beslut. Sida 5 (9), 1:a stycket och 3:e stycket.

”Länsstyrelsen anser att inte bara ekologiskt känsliga områden, utan även biologiskt värdefulla områden som inte omfattas av annat områdesskydd bör beaktas.” Här ser det mycket oroväckande ut, tänker Länsstyrelsen taga lagen i egna händer?

3:e stycket handlar inte om strandskyddet.

Bedömning. Sida 6 (9), 3:e stycket.

”Strandskyddet skall ses i ett långsiktigt perspektiv. Att ett område nu är av mindre intresse för något av strandskyddets syften behöver inte betyda att området kommer att vara ointressant i framtiden.”

Ingen kan kräva att Länsstyrelsen skall vara klärvoajant, men nog är det lite väl magstarkt att låsa utvecklingen med ett sådant uttalande. Då kan vi också vända på steken, vad är det som säger att ett i dag skyddsvärt område kommer att vara det i framtiden? Resonemanget blir bara dumt.

Bedömning. Sida 7 (9), 3:e stycket.

Mycket har vi förväntat oss av Länsstyrelsen men detta tar nog priset: ”...växtarter som kan återfinnas närmast vatten har också tidvis behov av områden längre från vattnet för att söka föda, föröka sig, etc.

Bedömning. Sida 8 (9), 2:a stycket.

”Med hänsyn till naturvårds- och miljöintressen får inskränkningar i användningen av mark och byggnader göras om det är nödvändigt för att tillgodose angelägna allmänna intressen.”

Prop. 1993/94:117 sida 16. ”Regeringen delar kommitténs uppfattning att det slutliga ställningstagandet till vad som är ett angeläget allmänt intresse får göras från fall till fall i enlighet med vad som kan anses vara acceptabelt i ett demokratiskt samhälle.”

”Länsstyrelsen bedömer att beslutet om att utvidga strandskyddsområdena i Österåkers kommun inte innebär någon inskränkning i enskildas rätt att använda mark eller vatten som går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses.”

Detta är en flummig mening, tagen från MB 7 kap. 25 § vilken avser intresseprövning.

Tillsammans med MB 7 kap. 18 f § står markägaren inför ett ultimatum: ”**Bäste markägare du får bara dispens om vi i gengäld på din tomt minskar ditt utrymme och kallar det hemfridszon samt skapar en fri passage för allmänheten på din strand.**”

Vi kallar det ”utpressning” vilket myndigheter i Sverige, som kallar sig ett rättssamhälle, borde undvika.

551-39877-2012

Upplysningar. Sida 9 (9), 3:e stycket.

Här framgår att i MB 31 kap. 4 § att följande inskränkningar på fastighetsägarens mark berättigar till ersättning såsom biotopskyddsområde, kulturresevat, naturresevat,

vattenskyddsområden, nationalparker, naturområden, särskilda områden och vid föreläggande om förbud.

Prop. 1993/94:117 sida 18. ”Däremot innebär förslaget att den nuvarande rätten till ersättning vid rådighetsinskränkningar blir grundlagsfäst.”

Att ett så stort ingripande som ett strandskyddsområde innebär för en fastighetsägare, har inte ansetts som berättigat till ersättning av de beslutande myndigheterna. Detta måste milt uttryckt bedömas som uppseendeväckande.

Värdebeskrivningar

Vi konstaterar direkt att flera områden saknar kartunderlag såsom Lervik – Skärgårdsstad, sydvästra Ljusterö och västra Ingmarsö.

De av strandskyddet hårdast drabbade och bebodda öarna i kommunen synes vara Edö-Edö Ö samt Östra Lagnö.

Värdebeskrivningar: Sida 11 (14) G1.

Kvar av Östra Lagnö med öar blir bara **26,3 %** av den fria marken, sedan **73,7 % annekterats som strandskyddsområden**. Det ställer cirka 150 markägare, i en mycket svår belägenhet. Under sommarperioden bor här 450 – 500 personer.

Det förslag som Länsstyrelsen nu lägger om permanentning av strandskyddet om 300 meter på Östra Lagnös norra sida avvisas bestämt. Därför att här ligger ett område med 8 st bostadsfastigheter ett annat område med 3 bostadsfastigheter, en campingplats, 3 st friliggande bostadsfastigheter, samt slutligen ett mycket aktivt båtvarv.

Då båtvarvet har ett uppställningsområde för ett stort antal båtar och har målnings-, reparations- och motorservice, så borde strandskyddet dessutom vara helt utsläckt med minst en radie på 300 meter runt arbetsplatsen.

Står: ”Flera bryggor för kollektiv båttrafik gör att även de utan båt ges möjlighet att uppleva skärgården.” **Detta är inte sant!**

Det finns inga bryggor för kollektiv båttrafik inom G1-området.

Summering.

Vi kan acceptera att strandskydd etableras på de idag obebyggda områdena såsom statlig och kommunal mark samt försvarets och Skärgårdsstiftelsens mark.

På privatägd mark, avseende verksamheter inom jord-, skogs- och lantbruk, kan det partiellt vara acceptabelt, men ett strandskydd som förhindrar verksamheternas utveckling får inte råda.

511-39877-2012

På all annan privat tomtmark för bostadsändamål borde inte strandskydd få införas därför att:

1) Det strider mot EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna, (Artikel 17.1.), som

lyder:

”Rätt till egendom.”

”Var och en har rätt att besitta lagligen förvärvad egendom, att nyttja den, att förfoga över den och att testamentera bort den. Ingen får berövas sin egendom utom då samhällsnyttan kräver det, i de fall och under de förutsättningar som föreskrivs i lag och mot rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid. Nyttjandet av egendomen får regleras i lag om det är nödvändigt för allmänna samhällsintressen.”

Huruvida strandskyddet är att betrakta som samhällsnytta eller allmänna samhällsintressen eller kanske ingendera framgår inte. Det är ändå fullkomligt klart att så länge inte alla privata markägare har fått **”... rättmätig ersättning för sin förlust i rätt tid.”**, är strandskyddets utfärdande olagligt, enligt EU-stadgan. Se även sida 4 ovan.

2) RF 2:19

Lag eller annan föreskrift får ej meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Lag (2010:1408).

3) Skadeståndslagen 3 kap. 2 – 3 §§, ger också den privata markägaren rätt mot myndigheterna.

4) Rent moraliskt måste även en myndighet som Länsstyrelsen inse, att det är helt fel att slentrianmässigt avslå en av kommunen given dispens i ett byggnadsärende på privatomt, som är helt ianspråktagen. Tomtägaren blir vanligtvis helt förkrossad.

I praktiken är det enbart kommunen som har den lokala kunskapen och kan göra den rätta bedömningen.

Ordet **strandskyddsområde** måste också anses som helt fel när det skall omfatta ett område som sträcker sig 100 eller 300 meter upp från strandlinjen.

Ett **strandområde** sträcker sig vanligtvis från strandlinjen vid högvatten och upp till en linje dit de största vågorna kan nå.

Detta avstånd kan fördubblas men inte mer och **strandområdet** blir då i skärgården vanligtvis c:a 10 meter. Vid strandängar är området naturligtvis längre och vid klippstränder kortare. Den korrekta benämningen vore därför **strand- och markskyddsområde** när avståndet från strandlinjen är 100 och upp till 300 meter.

SCB fakta, MI 50 SM 1102:

Sveriges strandlinje är 419 438 km lång, därav är 13% bebyggd inom 100 meter från stranden. Det lämnar kvar 364 911 km obebyggd strand. Vilket motsvarar 9,12 varv runt jorden. Det borde vara tillräckligt för Länsstyrelsen tycker vi.

551-39877-2012

Vi måste trycka på att så länge MB 7 kap. 18 e 4 § (LIS 3) och 18 f § står kvar i MB måste Länsstyrelsen vara utomordentlig restriktiv med utökad strandskydd i följande områden:

1. Alla områden med bebodda fastigheter.
2. Alla områden i anslutning till bebodda fastigheter.
3. Alla områden i anslutning till bebyggelse på jordbruksfastigheter.

Om så inte sker kommer Länsstyrelsen att medverka till ett LIS-förbud i hela Stockholms skärgård. Konsekvenserna av det kommer inte att förklina ohörda.

Vidare måste inte slentrianmässigt resten av skärgården ha 300 m som strandskydd.

Utvidgningen skall dessutom vara **motiverad i varje enskilt fall enligt regeringsuppdraget.**

Det är mycket svårt att se dessa enskilda motiveringar i förslaget.

Det utvidgade strandskyddet måste inte heller alltid vara 300 m, det kan många gånger vara lämpligare med 150 m eller 200 m.

Stockholms skärgård 2014-09-04

SIKO styrelse